

poročevalskega stana poročila „Pester Lloyd“, da je bil ondi ranjen neki deček, ki je umrl. Letalec je v bližini vrgel še eno bombo na gredice, eno pa je še vrgel za slovo na drugem koncu Ljubljane in je neznatno poškodoval neko hišo. Utis smo imeli, da je bil enkrat od naših krogel zadet, ker se je nekoliko nagnil na stran, nato se je pa hitro dvignil višje in pobegnil. Vseh bomb je bilo na Ljubljano vrženih 14, skupno na okolico pa okoli 40. Isti dan zvečer je bil zopet aviziran nek laški letalec. Tako so Lahji izpolnili obljubo, da pridejo v Ljubljano. V mescih so se sicer zaračunali, trdnih tal pa tudi to pot niso imeli pod seboj in jih na naših tleh prav nikdar imeli ne bodo!

Laški letalec nad Goriškim.

Iz Goriškega poročajo o opisanem laškem letalskem izletu:

V petek, dne 18. t. m., je bil krasen spomladanski solnčni dan. Nebo čisto in jasno brez oblaka. Bilo je jasno kot na dlani, danes ne ostanemo brez italijanskega zračnega obiska. Krog 10. ure predpoldne so se že oglasili v smeri proti Gorici naši topovi in sijkasti oblaki razpokajočih se šrapnelov so naznanjali kot zvesti stražarji, da se bliža v zraku sovražnik. In kmalu nato so zabrneli visoko v zraku motorji naših letal, enokrovni in dvokrovni oklopniki, pripravljene za boj. Toda to pot ni bilo celega italijanskega zračnega letalskega brodogoja, ampak samo eden sovražni dvokrovni oklopnik, francoskega sestava, in izredno velikega, naravnost orjaškega obsega, prebarvan v obliko velike italijanske trobojnice. Letel je na posameznih mestih precej nizko nad Vipavsko dolino. Stiri naša oklopna letala so ga obkrožila in pričelo se je manevriranje drznih, spretnih letalcev. A dan je bil tako poln solca kot smehljaj spomladi, in čudovito lepo so se lesketala v solnčnih žarkih krila letal, kot da bi bila posuta z biseri. In nad nami so pričele rožljati v zraku strojne puške, naše in sovražne, zrak je bil poln teh rezkih strelcev. Motorji letal so neprenehoma brneli, letala so se dvigala in padala, zapuščajoč siv dim za seboj, spreminjevala smer in skušala sovražnika preleteti. Veliko sovražno letalo je bilo očitno zadeto od naših strelcev, ker se je parkrat precej občutno nagnilo na stran. Sovražni letalec se je moral umakniti, neprestano zasledovan od naših letal. Bomb ni metal nikjer. Pač pa je en naš letalec proti njemu vrgel dvakrat bombe. Kmalu nato so posegli v akcijo zopet naši obrambni topovi. Ali je dosegel sovražni aeroplan svojo bojno črto, nismo mogli dognati. (Naša poročila dajo o tem dovolj pojasnila. Ured.)

Kmečke skrbi.

(Iz kmečkega perisa)

-b- Položaj na deželi postaja dan za danom hujši. Ko so ob začetku mobilizacije leta 1914 odšli v vojsko mladi moški z doma, se ni mnogo poznalo. Danes, ko pa odhajajo v cesarsko službo od mnogih hiš le zadnji moški, je položaj mnogo drugačen. Uboga žena, mnogokrat slabotna in vedno bolehnata, ostane s starim dedekom ali babico in majhnimi otroci sama na obširnem posestvu. Vodstvo posestva in vodstvo ter nadzorstvo družin leži sedaj večinoma povsod na šibkih ženskih ramenih. Poleg vzgoje otrok, ki je v sedanjih časih gotovo najvažnejša naloga vsake gospodinje, še imajo sedaj ženske-gospodarice skrbeti za celo vrsto drugih zadev, n. pr.: obdelovanje posestva, skrb za posle in delavce, prehrano družine, pla-

na leto 8 do 10 Mohorjanov. Naročnik je bil na „Slovenskega Gospodarja“ in na „Stražo“, odkar ta dva lista izhajata. Zvesto je prebral vsak članek teh listov in jih je znal ob danih prilikah tudi porabiti. Za to je bil pri svoji visoki starosti tudi tako poudčen o sedanjih razmerah, političnih in gospodarskih, kakor bi bil šele 30 let star.

V obleki je bil priprost, v obnašanju ponižen in častljiv, v govorjenju malobeseden, resen in moder, sovražnikov ni imel, vsak ga je visoko spoštoval. Pri raznih sejah, h katerim nikdar ni prejozno prišel, a jih tudi nikoli ni opustil, je vse gledalo na njega in se ravnalo po njegovem modrem nasvetu.

Pogreb je bil dne 5. svečana. Velika množica ljudi je prišla od vseh krajev, da mu je skazala zadnji ljubav. Pogreb je vodil vlč. g. dr. Maks Vraber, kateremu je bil rajni ujec, asistiral so č. gg. Andrej Bračič, župnik v Lembahu, Vinko Lorenčič, župnik pri Sv. Ožboltu, Jožef Kuk, kaplan pri Sv. Lovrencu, in domači župnik. V slovo je govoril rajnemu pri odprtem grobu domači č. g. župnik. Omenjal je trdno in živo vero rajnega, slikal njegove lepe čednosti ter ga stavlil vsem faranom za zgled.

Pogrešali bomo blagega očeta zeto, pozabili pa ga ne bomo nikdar. Mir in pokoj njegovi duši!

G. Z.

Ivan Sternad.

Dne 3. febr. so žalostno zapeli zvonovi prelepe braslovške župnije. Oznanovali so prežalostno vest, da je za vedno utihnil braslovski slavec: Ivan Ster-

čevanje davkov in obresti, prodajo pridelkov in živine, nakup potrebnih gospodarskih reči, pomoč pri osedih in še stotero drugih skrbi.

V kratkem hočem podati našim vrlim gospodinjam nekaj nasvetov glede pred omenjenih zadev:

Vzgoja otrok je najvažnejša naloga, ki jo mora rešiti mati gospodinja v odsotnosti moža. In ravno v sedanjem razburkanem času nam je treba obrabiti posebno pozornost tej točki. Matere, gospodinje! Čuvajte svoj najdražji zaklad, svoje mlade pred pokvarjenim svetom. Hudobiji ravno sedaj cvete pšenica! Toliko pohujšanja, slabega govorjenja in slabih vzgledov vidi sedaj nežni otrok in če ga skrbno materino oko ne bo dobro in vneto čuvalo, bode nesrečen otrok in mati. Pazite torej matere na svoje otroke, male in odrasle! Ne naprtite si prokletstva na se s tem, da bi zanemarjale vzgojo otrok. Dajte otroke v slovenske šole, k dobri učitelj, naj gredo otroci radi v cerkev, naj molijo za svoje očete, ki se borijo na krvavem bojišču; s posebno paznim očesom pa pazite na odrasle tam, kjer je vojaštvo nastanjeno. Varujte sebe in družino pred vsem hudim!

Obdelovanje posestva bode mučilo skoro vsako gospodinjo. Edina pomoč bo letos: podvojena prihodnost in medsebojna pomoč. Opravljajmo vsa dela kolikor mogoče zgodaj, ne odlajajmo ničesar na jutri. Posebno pa obračajmo svojo skrb na to, da se vsak rob naših posestev obseje in obsadi. Avstrija stoji še pred velikim in zgodovinsko važnim vprašanjem: Ali bomo imeli dovolj živeža za sebe in svojo hrabro armado? Ako ne, utegne sovražnik na vseh koncih in krajih udreti v našo domovino in kaj bo potem? Sveta dolžnost vsakega, ki želi svoji domovini dobro in boljše bodočnost, je, da skrbi, da bo na svojem in sosedovem posestvu vsak razgon zemlje pravočasno posejan in obdelan. Sejte letos posebno mnogo zlahtnega jarega žita: pšenico in rž, pa tudi koruzo. Če nimate sami takega semena, oglasite se za isto pri občini ali glavarstvu.

Skrb za posle in delavce muči vsakega gospodarja. Domače ljudi nam je vzela vojska, ujetnikov-delavcev pa nima vsak rad. Srečen je, kdor shaja z lastnimi delavskimi močmi! Letos ne bo družega pomagalo, kakor da bodo tudi šolski otroci od 10. leta naprej morali pomagati pri poljskih delih. Glede ujetnikov imamo kmetje skoro povsod sicer velike pomisleke, a pravijo, da je v sili vse dobro. Dosedaj so vsaj pogoji za nabavo ujetnikov-delavcev bili ugodni. Odslej pa odpade odškodnina za hrano, kavcijska je večja in tudi drugi pogoji so skoro nesprejemljivi. Kolikor mi je znano, je že več občin v mariborski okolici se izjavilo, da raje nima ujetnikov, kakor pa da bi jih imeli ti tedi pogoj. In muči nas tudi misel, kaj če se bodo moških vedno manj. Rusov pa vedno več. Na dvomi in skrbi glede tega so, kakor znano, v mnogih ozirih opravičeni. Kaj, ali ne bi bila mogoče, da bi domači črnovojniki, pošteni krščanski možje, kotaj domačini v občini, imeli nadzorovati ujetnikov-delavcev? Sicer pa bi se naj ne same občine, ampak tudi okraj, dežela in celo politične oblasti zavzele za to, da bi pogoji glede ujetnikov-delavcev ostali vsaj dosednji. Hrano dajati tem ljudem zastonj, zaščiti kavcijsko, plačevati dnino in obrabo oroke itd., tega vendar tujec, ki ne zna dela tako prijeti, kot bi moral, ne zasluži.

Prehrana družine je tudi veleresna skrb. Žito se je rekviriralo in se še rekvirira povsod in brez pardona. Radi netočenega priznanja so pri mnogih hišah morali oddati skoro vse, tako, da že na spomlad ne bodo imeli najpotrebnejšega živeža. Ljudje so si mnogokrat sami krivi, ako jih tepe šiba. Ne čitajo nič, ne vprašajo nič, ampak ko pride nalog za oddajo žita, jadicujejo in zabavljajo čez župane, (ki niso nič krivi), se ne vedo braniti in oddajo svo-

nad, ki je bil, smelo rečeno, najboljši tenorist cele Savinjske doline!

Sternadov Anza, fako so ga nazivali, je bil lepe, visoke, močne postave, veselega značaja; rojen je bil Podvrhom, pol ure od Braslovč, v ugledni gostoljubni, kmečki hiši. Kot mladenič z 20 leti je pristopil k takrat ustanovljenemu pevskemu društvu. Pevsko društvo Braslovč je eno najstarejših v Savinjski dolini ter je bilo že od nekdaj na najboljšem glasu, bodisi glede števila, kakor tudi moči. Ivan Sternad je bil gotovo poznan širom lepe Savinjske doline; saj je nastopil po vseh vaseh in trgih Savinjske in deloma Saleške doline ter bil priznan kot nedosegljiv tenorist in sicer v Gornjemgradu, Mozirju, Rečici, Soštanju, Polzeli, Vranskem, St. Pavlu, Zalcu in Celju, kjer je društvo nastopilo pri marsikateri slavnosti in je opeval s svojim krasnim tenorjem naše domovine kras in slavo ter vzbujal narodni čut.

Prepeval pa je tudi celih 25 let v župnijski cerkvi, kjer je povzdigoval s svojim prijetnim glasom misli vernikov iz vsakdanjega prahu k večnemu Stvarniku. Nešteti članom društva je zapel o raznih prilikah podoknico in s tem privabil vedno novih članov, rodopornih in izvršujočih, izvalil pa je tudi marsikatero solzo ob odprtem grobu, ko je zapel s svojim sonornim glasom dragim ranjčim ob gomili.

Radi sedanjih prometnih in brzojavnih razmer ni bilo mogoče stopiti k Tvojemu grobu, dragi prijatelj, in Ti zapeti v slovo, kakor sva ramo ob ramo že zapela nešteto krat; a kličem Ti, dragi Janez, tja: Oj z Bogom, oj z Bogom, oj z Bogom, drago srce Ti! A. St.

je borne zaloge žita, češ: Pa imejte! Mnogokrat sem že čital v „Slov. Gospodarju“: Zapišite si to in o. In glejte, ravno sedaj je velevažno, da si kmet ali kmetica vsako malenkost zapiše: Če veš, kolike žita si priznal, ali pa ga je komisija našla pri Tebi, lahko sam izračunaš po določenem ključu, koliko žita res moraš oddati. Kmet mora dandanes čitati, pisati in računati. Če ti bo zmanjkalo zalog živil, obrni se pravočasno do občine, da Ti ista preskrbi živila potom okrajnega glavarstva.

Če ne moreš plačati obresti in davkov, napravi prošnjo za odlog in navedi vse tehtne vzroke. Oblasti imajo od višjih oblasti strogo naročeno, da morajo z ljudmi prijazno in postražljivo postopati. Davkarije letos posebno iščejo novih virov za davke in tako so morale občine naznaniti dohodke posameznih posestev. To je predpriprava za osebnodohodninski davek. Če boš dobil nalog za ta davek, prosi kakega izobraženega človeka, da Ti pomaga, napravi ugovor itd. Glede plačevanja zastarelih obresti od posojil je izdana nova cesarska odredba, e kateri govorimo na drugem mestu.

Pri prodaji pridelkov in živine pa se držimo povsod najvišjih cen, ki jih je določila oblast. Varujmo se pred navijanjem cen, ker so kazni preobčutne. Citajte v tem oziru potrebne uradne odloke, ki jih prinašajo naši listi. Pazite tudi, da ne padete v roke raznim prekupcem in ljudem, ki stidejo samo za dobičkom. Bodimo previdni!

Isto velja pri nakupu gospodarskih reči. Nakupi le to, kar neobhodno potrebuješ, vse potrato proč. Če kupiš kaj večjega, prosi soseda ali znanca, da gre s Teboj. Ne imej nikdar preveč denarja pri hiši, ampak ga raje naloži obrestonosno v hranilnico.

Pomagaj, če moreš, pri sosedih! Dale krščanske ljubezni je ravno sedaj najbolj potrebnega. Lajšaj bolečine nesrečnim družinam, ki so zgubili svoje drage, s tem, da jim pomagaš z delom, z živino ali kakor Ti je pač sploh mogoče. Varujmo se vseh preprirov, tožb in enakih slabosti. Krščanska ljubezni in bratroljubje naj vlada v teh resnih časih med nami.

Na ta način skrbimo za svojo srečo, za srečo svoje družine in srečo ljubljene domovine.

Vojni ujetniki-delavci.

Vojaška uprava je že lansko leto dala našim kmetom na pomoč vojne ujetnike za razna kmečka dela. Dosedaj so se ujetniki dobili pod sledečimi pogoji: Delodajalec je moral plačati prevozne stroške za ujetnike iz taborišča do občine, kjer so dobili delo. Za hrano, ki jo je kmet dajal ujetnikom, je dobil vsak dan 1 K odškodnino, plačati pa je moral stroške za zdravniško preiskovanje.

Vojno ministrstvo pa je dosedanja določila skoraj popolnoma spremenilo. Zahteva se: 1. Kavcijska za vsakega ujetnika 30 K. 2. Za hrano ujetnikom se od 1. marca nič več ne plačuje. 3. Ujetnikom se mora dati dnina najmanj 15 v 1n največ 50 v na dan. 4. Delodajalec mora skrbeti za stražno moštvo. Za stražo ni treba ravno vojaka, ampak to službo sme opravljati tudi kaka druga zanesljiva oseba, ki pa se mora pri okrajnem glavarstvu zapriseči. Delodajalec mora domačega stražnika sam plačati in mu dati hrano; vojaške straže ni treba plačati, pač pa ji dati proti odškodnini hrano. 5. Prevažanje ujetnikov iz taborišča preskrbi vojaška uprava na lastne stroške, v deželi med občinami pa občine ali delodajalci. 6. Delodajalci morajo skrbeti tudi za stanovanje ujetnikov. 7. Oblast bo zahtevala od delodajalcev tudi malo odškodnino za porabo obleke. 8. Glede občevarjanja in postopanja z ujetniki so izdani zelo strogi predpisi. Ne sme se z njimi ne preprijazno in ne preosornje ali surovo postopati. 9. Delodajalec je odgovoren za nasledke, če ujetnik pobegne in mora sam plačati vse stroške zasledovanja. 10. Založena kavcijska zapadno, ako se z ujetniki ne postopa tako kot je predpisano, ali pa če je delodajalec skriv pobege.

To so v glavnem novi pogoji glede ujetnikov. Vojaška oblast zahteva, da se morajo delodajalci vsaj od dne 25. februarja izjaviti, ali pogoje sprejmejo ali ne. Kakor se nam poroča, so se v mariborski okolici izrekle dosedaj skoro vse občine zoper te pogoje. Posebno težavno je glede prehranitve ujetnikov. Pri rekviriranju žita se ujetniki ne uštejevali, to je, se ne štejejo k družini. Krušnih kart se za nje le s težavo dobi; živila se morajo drago plačati, ker jih doma navadno primanjkuje. In za drago hrano bi ne dobili nikake odškodnine?

Nepravilna določba je tudi glede delavnega časa. Predpisano je delo od 6. do 6. ure. Ali naj gre n. pr. v poletnem času gospodinja že ob 5. uri popokuhat za Ruse večerjo in pozneje zopet posebej za družino? Naj se določi delavna doba v poletnem času od zore do mraka, kar bi bilo najbolj pravilno. Občine naj take in enake zahteve naznanijo okrajnemu glavarstvu.

Za mariborsko okrajno glavarstvo se bo vršilo v pondeljek, dne 28. februarja, ob 3. uri popoldne, zborovanje županov in zaupnikov in sicer v poročni dvorani okrajne sodnije. Na dnevnem redu: Vprašanje kmečkih delavcev in ujetnikov.